

Udkast til anbefalinger til forstærket overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet

Opdrag

Indenrigs- og sundhedsministeren iværksatte den 24. marts 2023 planen [Genopretning af kræftområdet](#) med fem initiativer, hvoraf ét er *Forstærket indberetning til myndighederne*:

”Sundhedsstyrelsen udarbejder inden udgangen af april 2023 med inddragelse af regionerne og relevante styrelser et oplæg til en forstærket model for løbende og mere tidstro overvågning af ventetider og mulige overskridelser af de maksimale ventetider på kræftområdet.

Modellen skal samtidig beskrive en hurtigere og mere præcis indberetning af mulige overskridelser til Sundhedsstyrelsen. Som en del af arbejdet skal det endvidere efterses, om de eksisterende interne regionale systemer til ledelsesrapportering af forløbstider m.v. er tilstrækkelige.”

Således udarbejdede Sundhedsstyrelsen notatet *Oplæg til forstærket model for overvågning af ventetider på kræftområdet* af 10. maj 2023 (bilag 1), som omfatter;

- skitsering af grundlaget for overvågning af kræftområdet
- sammenfatning af nuværende regionale overvågningssystemer vedrørende maksimale ventetider respektivt pakkeforløbstider
- principper for fremtidig forstærket overvågning og indberetning vedrørende maksimale ventetider
- videre proces mhp. konkrete ændringer i overvågning og indberetning

Efterfølgende har Sundhedsstyrelsen sammen med Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerteområdet, regionerne og Sundhedsdatastyrelsen konkretiseret oplægget som beskrevet i nærværende notat.

Kontekst for en forstærket overvågning

Diagnostik og behandling af mennesker med kræft er det enkeltområde i sundhedsvæsenet, der i forvejen overvåges tættest. Siden 2012 har regionerne løbende skullet indberette overskridelser af reglerne om maksimale ventetider til Sundhedsstyrelsen. Desuden blev pakkeforløb for kræft indført med fagligt baserede forløbstider for standardforløb, og disse er blevet monitoreret siden 2012 med regionernes data opsamlet af Sundhedsdatastyrelsen. Sundhedsstyrelsen følger op bilateralt med regionerne både med hensyn til overholdelsen af reglerne om maksimale ventetider og pakkeforløbenes standardforløbstider. Yderligere følger Sundhedsstyrelsen op på mulige systematiske kapacitetsudfordringer, når der tilgår Sundhedsstyrelsen information herom. Eksempelvis har Sundhedsstyrelsen pba. identificerede systematiske kapacitetsudfordringer lavet en faglig gennemgang af brystkræftområdet¹ i 2022. Desuden etablerede Sundhedsstyrelsen i 2008 Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerteområdet som forum med ledelsesrepræsentation på højt niveau for regionernes orientering om og drøftelse af status på kræftområdet, udvikling og tiltag mindst én gang i kvartalet. Endelig blev der endnu længere tilbage etableret kliniske kvalitetsdatabaser, som grundlag for lægelige selskabers og sygehusafdelingernes overvågning og kvalitetsudvikling.

En afgørende forudsætning for overvågningen generelt og en yderligere forstærket overvågning er et retvisende datagrundlag gennem korrekte indberetninger, som hviler på en korrekt forståelse af reglerne om de maksimale ventetider. Et andet initiativ i genopretningsplanen er således *Styrket regeloverholdelse*, der retter sig netop mod dette. Det blev gennemført i foråret 2023 med regionernes gennemgang af og opfølgning på lokale instrukser, vejledninger og praksisser for at sikre efterlevelsen af reglerne (bilag 2) samt en præcisering af handlepligten (bilag 3). I forlængelse heraf foretager Sundhedsstyrelsen i efteråret 2023 en revision af *Vejledningen om maksimale ventetider*².

Regeringen præsenterede den 23. maj 2023 yderligere *Ny sundhedspakke*, hvoraf ét initiativ omhandler *Forstærket model for overvågning af de maksimale ventetider på kræftområdet*. Den forstærkede overvågning skal være mere tidstro og give et bedre indblik i sygehusafdelingernes reelle ventetider, så der hurtigere kan reageres på lokale udfordringer. Et andet initiativ i *Ny sundhedspakke* er initiativet *Specialenhed for behandling af livstruende sygdomme*, som forankres i én region og refererer til regionernes sundhedsdirektørkreds. Specialenheden har til formål at styrke samarbejdet om kapacitet mellem regionerne og skabe et bedre fælles vidensgrundlag for at robustgøre kapaciteten, herunder løbende monitorering af kapacitetsudfordringer. Specialenhedens arbejde kan bidrage til at sikre udredning og behandling inden for de maksimale ventetider.

Til udarbejdelse af konkret forslag til forstærket overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet nedsatte Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerteområdet en teknikergruppe bestående af repræsentanter fra Sundhedsdatastyrelsen, Sundhedsstyrelsen og hver af de fem regioner (se bilag 4 for kommissorium). Teknikergruppens bidrag til en ny og forstærket overvågning og indberetning af ventetider er beskrevet i notat *Forstærket overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet* af 6. oktober 2023 (bilag 5).

¹ [Kapacitetsudfordringer på brystkræftområdet \(sst.dk\)](https://sst.dk)

² VEJ nr. 9259 af 28/04/2015

Dette er blevet drøftet på møder i Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerteområdet i efteråret 2023 og danner grundlag for Sundhedsstyrelsens anbefaling.

Sundhedsstyrelsen anbefalinger til forstærket overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at den forstærkede overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet også fremover omfatter et regionalt niveau og et nationalt niveau, hvor der suppleres med et større datagrundlag om regeloverholdelse og overskridelser af de maksimale ventetider.

Det nye vil være:

- Bedre forudsætninger for, at patientbehandlingen sker i overensstemmelse med reglerne om maksimale ventetider, og at overvågningen baseres på retvisende data via de tidligere initiativer om styrket regelforståelse og bedre kapacitetsudnyttelse indenfor og imellem regioner samt med inddragelse af udlandet
- Bedre forudsætninger for umiddelbar handling via de udbyggede regionale early warning-systemer med tidstro data
- Styrket national overvågning med nye indberetninger om:
 - Antal forløb inden for de maksimale ventetider
 - Antal forløb hvor reglerne er overholdt, men de maksimale ventetider overskredet, fordelt på kræftformer og årsager
 - Gennemsnitlig ventetid og variation for forløb, hvor de maksimale ventetider er overskredet

Dette uddybes i det følgende.

1. Regional overvågning og handling

Formålet med den regionale overvågning er at understøtte overholdelsen af de maksimale ventetider igennem regionernes overvågningssystemer, herunder early warning-systemer, som varsler om potentielle overskridelser af maksimale ventetider på et tidspunkt i patienternes forløb, hvor det stadig er muligt at gribe ind før de maksimale ventetider potentielt overskrides for enkeltpatienter. Samtidig er det på regionalt niveau, at der er en ledelsesret over resourcer og prioriteringer både med hensyn til enkeltpatienter og ved tegn på potentielt større

og længerevarende udfordret kapacitet, behov for nyt personales kendskab til regelgrundlaget mv.

En forstærket regional overvågning er en forudsætning for umiddelbare handlemuligheder regionalt og tværregionalt i relation til den til enhver tid aktuelle kapacitet. En forstærket regional overvågning og handling baseres på dels udbygningen af eksisterende regionale overvågningssystemer vedrørende maksimale ventetider og dels etableringen af tværregionale kræft-samarbejder og en specialenhed.

Den nye forstærkede indsats består af, at ethvert patientforløb omfattet af de maksimale ventetider vil fremgå i regionernes early-warning systemer med dato for henvisning/samtykke samt nedtælling til og varsling af forfald af maksimale ventetider med henblik på at kunne reagere proaktivt inden en potentiel overskridelse. Overvågningen vedrører alle igangværende patientforløb og muliggør et tidstro overblik og proaktiv handling.

Status er, at der i alle regioner fuldt eller delvist er implementeret early warning-systemer, og der pågår yderligere udvikling og tilpasning i nogle regioner.

2. National overvågning og opfølgning

1. Regional indberetning til Sundhedsstyrelsen

Formålet med en national overvågning af overholdelsen af de maksimale ventetider, herunder viden om årsager til overskridelse af maksimale ventetider, er, at kunne følge op med den enkelte region eller tværregionalt ved tegn på potentielle systematiske udfordringer med overholdelsen af maksimale ventetider fx pga. kapacitetsudfordringer.

En forstærket overvågning og indberetning af ventetider baseres på en udbygget indberetning, der giver et indblik i:

- antallet af patientforløb som gennemføres inden for de maksimale ventetider
- antallet af patientforløb, hvor ventetiden er længere end de maksimale ventetider og årsager hertil

Desuden videreføres regionernes indberetninger af overskridelser af reglerne om de maksimale ventetider.

Indsatsen består af regionale indberetninger til Sundhedsstyrelsen via Sundhedsdatastyrelsen bestående af nedenstående indikatorer, som udgøres af både eksisterende og nye indikatorer:

- a) (ny indikator:) Antal forløb inden for de maksimale ventetider
- b) (ny indikator:) Antal forløb hvor reglerne er overholdt, men de maksimale ventetider overskredet, fordelt på årsager:
 - Patientens ønske
 - Faglige årsager
 - Kapacitet
- c) (eksisterende indikator:) Antal forløb hvor reglerne ikke er overholdt

Indikator a og b vil blive indberettet på regionsniveau og fordelt på kræftformer. Indikator c blive indberettet på afdelings- og sygehusniveau samt fordelt på kræftformer.

For indikator b og c vil der opgøres gennemsnitlig ventetid og variation for forløbene.

Regionerne indberetter ovenstående opgørelser med månedlig kadence. Sundhedsstyrelsen vil følge op på opgørelserne kvartalsvis i regi af Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjer-teområdet, herunder uddybning af årsager til overskridelser (indikator b og c) og tiltag for at imødekomme udfordringer.

En forstærket national overvågning og indberetning kan påbegyndes i januar 2024 med indbe-retning af opgørelser for 1. kvartal 2024 til Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen i april 2024 med efterfølgende offentliggørelse og drøftelse i Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjer-teområdet.

2. Brug af Landspatientregisteret til overvågning

Formålet med indberetning via Landspatientregisteret er at få et nationalt overblik over alle pa-tienter, der er omfattet af de maksimale ventetider til brug for general statistik og ad hoc ana-lyser af hele patientpopulationen.

Indsatsen består af at indberetning af forløbsmarkører for maksimale ventetider til Landspati-entregisteret (LPR) gøres obligatorisk. Herved bliver det muligt at identificere alle patienter omfattet af de maksimale ventetider. På sigt vil det også være muligt at få oplysninger om de-res ventetider. LPR giver dog ikke mulighed for data om overholdelse af reglerne, ligesom LPR ikke kan anvendes som grundlag for overvågning på patientniveau.

Status for indberetning via LPR er, at forløbsmarkørerne forventes at blive gjort obligatoriske pr. 1. januar 2024. Der følger en indfasningsperiode herefter førend opgørelser og analyser kan udarbejdes.

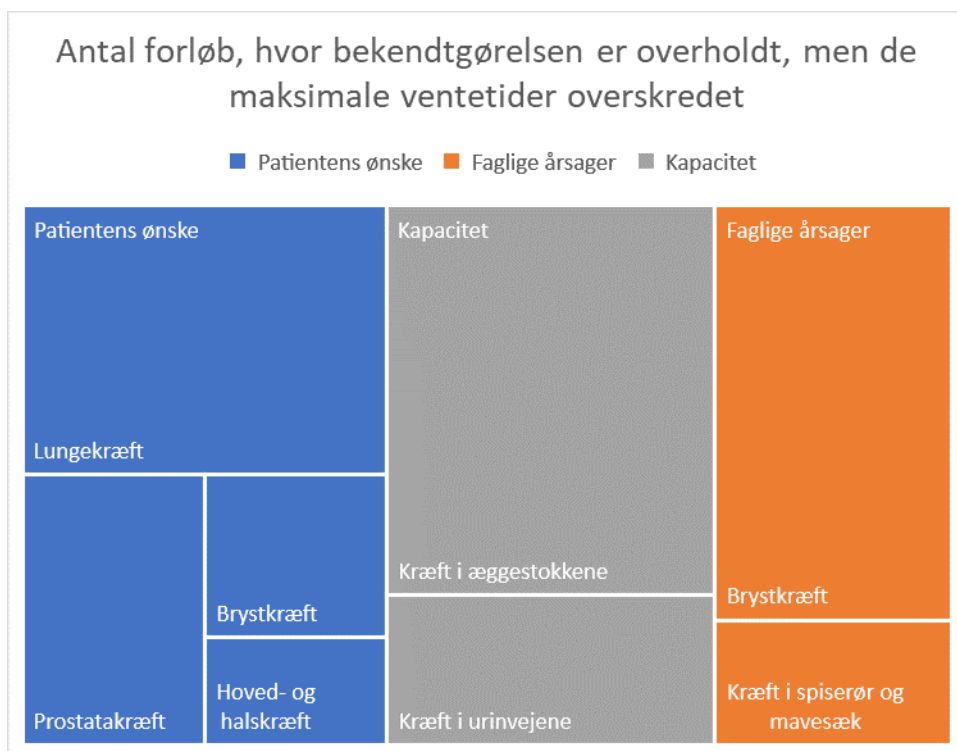
3. Formidling af overvågning og opfølgning

Der foreslås kvartalsvise rapporter fra Sundhedsstyrelsen, der præsenterer de væsentligste re-sultater i et tilgængeligt og kondenseret format.

Indhold:

- Udviklingstendens i seneste kvartal og seneste år mht.:
 - Omfang af overholdelse af regler i forhold til samlet antal kræftforløb
 - Omfang af overskridelse af maksimale ventetider og regler om maksimale ven-tetider i forhold til samlet antal kræftforløb samt årsager til overskridelser
- Iværksatte tiltag

Illustration af grafisk fremstilling:

Se desuden bilag 6.

Bilag

Bilag 1: Oplæg til forstærket model for overvågning af ventetider på kræftområdet af 10. maj 2023 (Sundhedsstyrelsen)

Bilag 2: Styrket regeloverholdelse af maksimale ventetider på baggrund af redegørelser fra regionerne af 15. maj 2023 (Sundhedsstyrelsen)

Bilag 3: Notat vedrørende handlepligt efter reglerne om maksimale ventetider af 25. april 2023 (Sundhedsstyrelsen)

Bilag 4: Kommissorium for teknikergruppe til forstærket overvågning og indberetning på kræftområdet af 7. juli 2023

Bilag 5: Forstærket overvågning og indberetning af ventetider på kræftområdet af 6. oktober 2023 (Teknikergruppe)

Bilag 6: Eksempel – overblik over maksimale ventetider